

Δελφίνια

Στην αρχαία και νεότερη τέχνη

Στην αρχαία τέχνη :

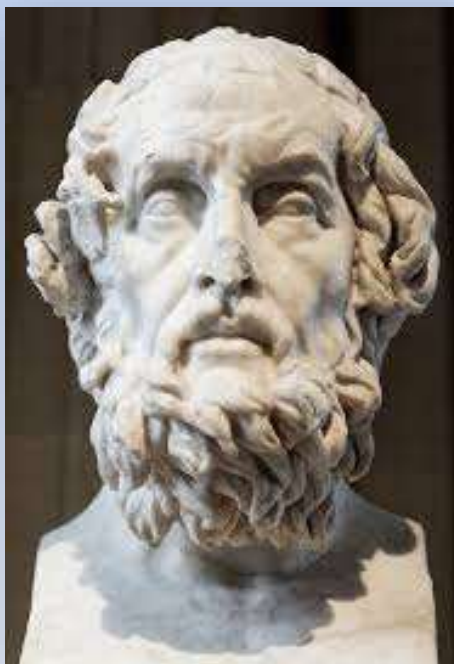
Από την αρχαιότητα οι Έλληνες έδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τα δελφίνια για αυτό συνέλεξαν ένα εντυπωσιακό ποσό γνώσης και σοφίας σε σχέση με αυτά. Αυτά τα θαλάσσια θηλαστικά αναμείχθηκαν με τις ζωές των Ολύμπιων θεών των οποίων οι πράξεις περιγράφονταν αλληγορικά σε σχέση πάντα με τον τρόπο ζωής των θνητών.

Ο Απόλλωνας, η Δήμητρα, η Αφροδίτη και ο Διόνυσος είναι μερικοί από το δωδεκάθεο που συνδέονται με τα δελφίνια.

Εκτός όμως από την αρχαία Ελλάδα, και στη Ρώμη είχαμε πολλές ιστορίες δελφινιών που ήρθαν σε επαφή με τον άνθρωπο. Λόγω εμπορικών επαφών που είχαν οι Έλληνες με όλη τη Μεσόγειο επηρέασαν στο πέρασμά τους με τον πολιτισμό και την θρησκεία τους όλους τους λαούς.

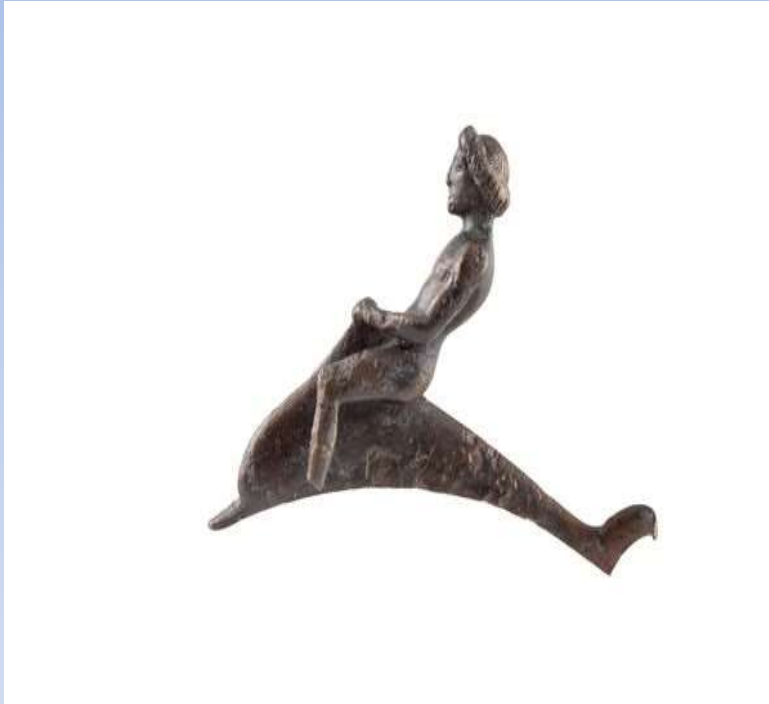
Στην αρχαία Ελλάδα, τα δελφίνια θεωρούνταν φύλακες και προστάτες των ναυτικών, οι οποίοι πίστευαν ότι τα δελφίνια προστάτευαν τα πλοία και τα κρατούσαν ασφαλή από τον κίνδυνο. Ήταν γνωστό ότι τα δελφίνια κολυμπούσαν γύρω από τα πλοία, τα οποία οι ναυτικοί θεωρούσαν σημάδι τύχης και προστασίας. Ακόμα, θεωρούσαν το δελφίνι βασιλιά των θαλασσών και σύμβολο του Δελφινίου Απόλλωνα και τον Ποσειδώνα

Χαρακτηριστικά λέει ο Όμηρος:

**ΚΑΙ ΕΚΕΙ ΠΟΥ ΠΡΩΤΑ, ΣΤΗ ΤΑΡΑΓΜΕΝΗ ΘΑΛΑΣΣΑ,
ΠΕΤΑΧΤΗΚΑ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΓΟΡΓΟΦΤΕΡΟ ΤΟ ΠΛΟΙΟ
ΜΕ
ΤΗΝ ΜΟΡΦΗ ΕΝΟΣ ΔΕΛΦΙΝΙΟΥ, ΕΚΕΙ ΘΕΛΩ ΝΑ
ΠΡΟΣΕΥΧΕΣΤΕ ΣΕ ΜΕΝΑ, ΣΤΟΝ ΑΠΟΛΛΩΝ
ΔΕΛΦΙΝΟΥΣ**

Το ειδώλιο βρέθηκε το 1888 στα νοτιοανατολικά του Παρθενώνα. Ένας νέος ιππεύει δελφίνι, κρατώντας το ραχιαίο πτερύγιο με το αριστερό του χέρι. Η αντίρροπη κίνηση αγοριού και κήτους προσδίδει φυσικότητα και ένταση στο θαλάσσιο ταξίδι τους. Η καμπύλη κάτω επιφάνεια του δελφινιού θα προσαρμοζόταν

στο σώμα χάλκινου αγγείου. Το θέμα του νέου πάνω σε δελφίνι ήταν ιδιαίτερα αγαπητό στην αρχαία ελληνική τέχνη, καθώς συνδέεται με μύθους για τη διάσωση προσώπων από δελφίνια, σε περιπέτειες που είχαν στη θάλασσα. Ο φημισμένος κιθαρωδός Αρίωνας διασώθηκε από ένα δελφίνι όταν οι ναύτες του πλοίου με το οποίο επέστρεφε στην Κόρινθο, τον ανάγκασαν να πέσει στη θάλασσα για να τον ληστέψουν. Μετά τη σωτηρία του αφιέρωσε σε ιερό στο ακρωτήριο Ταίναρο ένα μικρό χάλκινο άγαλμα που παρίστανε δελφίνι με άνθρωπο στη ράχη του.

Είδος: Έργο χαλκοτεχνίας

Εποχή: Κλασική εποχή

Χρονολόγηση: 475-450 π.Χ.

Διαστάσεις :Ύψος: 0,075 μ.

Μήκος: 0,105 μ.

Εξαιρετικής τέχνης έργο, αντιπροσωπευτικό δείγμα της πλαστικής των ελληνορωμαϊκών χρόνων. Πρόκειται για τη μορφή μιας νηρηίδας, η οποία ιππεύει δελφίни που βουτά προς τα κάτω. Το σύμπλεγμα εδράζεται σε συμφυή βάση όγκου μαρμάρου, που εικονίζει τη μάζα των κυμάτων. Η πορεία και η κίνηση της θεότητας επάνω στον κυματισμό της θάλασσας αποδίδεται με έξοχο τρόπο.

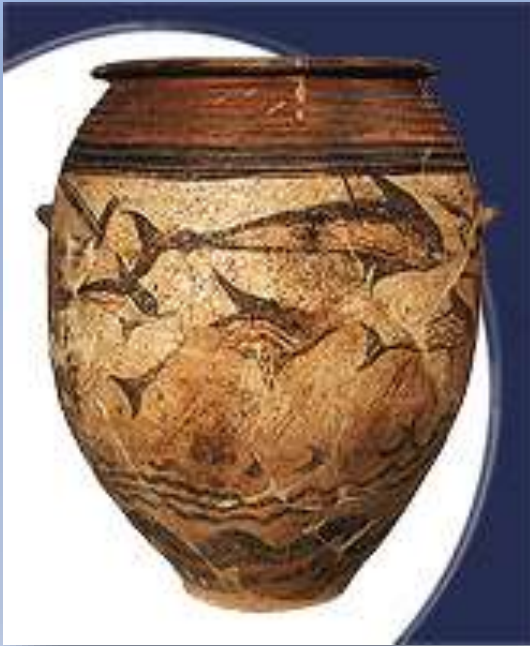
Χρονολόγηση:	Ρωμαϊκή περίοδος
Τόπος Εύρεσης:	Ιεράπετρα, Βιγλιά
Διαστάσεις:	ύψος: 1,14 μ.
Υλικό:	Πεντελικό μάρμαρο

Τα «δελφίνια» της Ολβίας, χρησίμευαν ως κοινό μέσον ανταλλαγής ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξη του εμπορίου της Μαύρης Θάλασσας

Τα δελφίνια-νομίσματα της Ολβίας ήταν χάλκινα, προφανώς διαμορφωμένα στο χέρι, καθώς ποικίλλουν σημαντικά σε σχήμα από κομμάτι σε κομμάτι – πάντοτε, όμως, σε κίνηση, πηδώντας κύματα, με εξέχον ραχιαίο πτερύγιο, μύτη και μάτι σε κάθε πλευρά...

Στη Θήρα έχουν βρεθεί έργα τέχνης με απεικονίσεις δελφινιών.

Θήρα, Ακρωτήρι. Πίθος με δίχρωμη απεικόνιση δελφινιών. Τέλη Μεσοκυκλαδικής.

Κέρμα με δύο δελφίνια που κολυμπούν σε αντίθετες κατευθύνσεις (από τη μία πλευρά του κέρματος) (Θήρα).

Ευθυμίδης, 510-500 π.Χ.

Πιάτο, τέλη 6ου αι. π.Χ.

Η Θέτις με δελφίνια.

Όλτος,

Ψυκτήρας, ύψους 30,2 εκ.,
520-510 π.Χ.

Στο αγγείο παρουσιάζονται έξι οπλίτες να ιππεύουν δελφίνια. Έχουν κράνος, θώρακα, περικνημίδες και κρατούν δόρυ και ασπίδα. Μάλλον, πρόκειται για μέλη χορού κάποιας θεατρικής παράστασης, επειδή η φράση «επί δελφίνος», που υπάρχει μπροστά από κάθε μορφή, ταιριάζει περισσότερο σε χορικό.

Λούβρο
**Η Αφροδίτη και το
Δελφίνι**
2ος αι. Μ.Χ.

Το σπίτι της Τρίαινας στη Δήλο

Φωτογραφία από το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο.

Το πιο αγαπητό ζώο στην τέχνη του Αιγαίου κατά την Εποχή του Χαλκού, είναι το δελφίνι. Το είδος που συναντάται -όταν είναι δυνατή η αναγνώριση- είναι το Κοινό δελφίνι, με επίσημη ονομασία *Delphinus delphis*.

Εμφανίζονται στην τέχνη από τη 2η χιλιετία, αρχικά στη μικρογλυπτική, σε σφραγίδες.

Εντυπωσιακή είναι και αυτή η λεπίδα από ένα χάλκινο εγχειρίδιο στα 18 εκατοστά, που βρέθηκε σε τάφο στην Πρόσυμνα της Αργολίδας. Φέρει ένθετη διακόσμηση με δελφίνι. Το ζώο είναι φτιαγμένο από ελάσματα χρυσού, αργύρου και χαλκού δεμένα με νιέλο και έχει στερεωθεί στην λεπίδα με εγκοπές.

.

Μύθοι :

- Σύμφωνα με τον Όμηρο ο Οδυσσέας φορούσε φυλαχτά με παραστάσεις δελφινιών, ενώ και η ασπίδα του είχε ως κεντρικό μοτίβο το δελφίνι. Οι πράξεις αυτές τιμούσαν το ζώο που είχε σώσει τη ζωή του γιου του ήρωα, Τηλέμαχου, σε νεαρή ηλικία όταν κινδύνεψε να πνιγεί.
- Σημαντική είναι και η παρουσία τους στο πιο ιερό σημείο και το κέντρο του αρχαίου κόσμου, τους Δελφούς. Σύμφωνα με τον «Ύμνο στον Απόλλωνα» του Ομήρου, ο επικός ποιητής περιγράφει πως ο θεός του φωτός αφού γύρισε όλη σχεδόν την Ελλάδα αναζητώντας το καταλληλότερο σημείο για το ναό του, διάλεξε τελικά μια μοναχική σπηλιά στους πρόποδες του Παρνασσού. Το σημείο όμως αυτό ανήκε στις ιέρειες της θεάς Γαίας και το φύλαγε ο δράκος Πύθωνας. Ο θεός, αφού νίκησε σε μάχη το δράκο, πήρε τη μορφή ενός κοπαδιού δελφινιών και οδήγησε ένα χαμένο πλοίο από την Κρήτη στον Κορινθιακό κόλπο σε μικρή απόσταση από τον Παρνασσό. Οι ναύτες έκπληκτοι από τη συνδρομή των δελφινιών στη διάσωση τους, ορκίστηκαν να υπηρετούν το ναό του Απόλλωνα και τον μετονόμασαν σε Δελφούς προς τιμή της μορφής που πήρε ο θεός.

- Ο Αρίων ,γεννήθηκε στη Μήθυμνα της Λέσβου αλλά πέρασε αρκετά χρόνια στην αυλή του Περίανδρου, τυράννου της Κορίνθου, όπου δίδαξε και τον κύκλιο χορό. Έλαβε μέρος σε μουσικούς αγώνες στη Σπάρτη και νίκησε και ταξίδεψε στις αποικίες της Κάτω Ιταλίας και Σικελίας, όπου γνώρισε μεγάλες τιμές και απέκτησε πολλά πλούτη. Κατά την επιστροφή του από την Ιταλία, συνέβη το εξής περιστατικό που ανάγει τον Αρίωνα στον χώρο του μύθου. Ναύλωσε πλοίο από τον Τάραντα με κορίνθιους ναύτες, οι οποίοι όμως συνωμότησαν για να τον πετάξουν στη θάλασσα και να του κλέψουν τα χρήματα που είχε κερδίσει. Τότε ο Απόλλωνας, ντυμένος κιθαρωδός, φανερώθηκε σε όνειρο στον Αρίωνα και του είπε να φυλαχθεί από τους εχθρούς του και ότι ο ίδιος θα τον βοηθούσε. Όταν οι ναύτες επιτέθηκαν στον Αρίωνα, εκείνος τους ζήτησε να παίξει τη λύρα του για μια τελευταία φορά. Στο άκουσμα της μελωδίας μαζεύτηκαν δελφίνια, τα αγαπημένα θαλάσσια πλάσματα του Απόλλωνα. Τότε ο Αρίωνας, με πίστη στον θεό που του είχε φανερωθεί, πήδησε στη θάλασσα και ένα δελφίνι τον πήρε στη ράχη του ως το ακρωτήριο Ταίναρο. Εκεί αφιέρωσε ανάθημα στον Απόλλωνα, ύστερα πήγε στην Κόρινθο και διηγήθηκε την περιπέτειά του στον Περίανδρο. Όταν το πλοίο που θα τον έφερνε αγκυροβόλησε στην Κόρινθο και ο τύραννος τους ρώτησε πού ήταν ο Αρίων, εκείνοι του απάντησαν ότι είχε πεθάνει στο ταξίδι. Ο Αρίωνας φανερώθηκε τότε μπροστά τους και ο τύραννος διέταξε να σταυρώσουν τους δολοφόνους.

- Πασίγνωστος είναι και ο μύθος που αναφέρεται στον Διόνυσο. Ο θεός, όταν γύριζε από τη Νάξο, πιάστηκε αιχμάλωτος από πειρατές που ήθελαν να τον πουλήσουν σκλάβο στα παζάρια της Ανατολής. Ο Διόνυσος όταν κατάλαβε τους σκοπούς τους έκανε χρήση των υπερφυσικών του δυνάμεων. Μετέτρεψε τα κουπιά του σκάφους σε φίδια, άφησε κληματαριές να φυτρώσουν από τα κατάρτια και να πνίξουν το πλοίο. Τα αμπάρια ξεχείλισαν από κρασί, ενώ εκκωφαντική μουσική από φλογέρες και κρουστά έπαιζε από το πουθενά. Οι πειρατές, αντιμέτωποι όπως νόμιζαν με την ίδια τους την τρέλα, πήδηξαν στη θάλασσα για να σωθούν από τον εφιάλτη. Μεταμορφώθηκαν ευθύς σε δελφίνια, που από τότε είναι αφοσιωμένα και υπηρετούν τον Βάκχο και τους οπαδούς της λατρείας του.

Στην νεότερη τέχνη:

Τα δελφίνια είναι από τα πιο συμπαθή και φιλικά προς τον άνθρωπο όντα. Ο άνθρωπος αντιλήφθηκε γρήγορα ότι τα δελφίνια είναι ιδιαίτερα έξυπνα, τα προσέγγισε και για αυτό εμφανίζονται σε πολλά αρχαία έργα ενώ συνεχίζουν να εμπνέουν τους καλλιτέχνες ακόμα και σήμερα

Ο Δρ Blake Morton, λέκτορας ψυχολογίας στο Πανεπιστήμιο του Hull, δήλωσε:

«Τα δελφίνια είναι ένα υπέροχο ζώο επειδή, όπως οι άνθρωποι, τα δελφίνια είναι ευφυή και κοινωνικά. Υποστηρίξαμε ότι εάν παράγοντες όπως η νοημοσύνη και η αδεξιότητα συμβάλλουν στην προσωπικότητα, τότε τα δελφίνια θα πρέπει να έχουν παρόμοια χαρακτηριστικά προσωπικότητας με τους ανθρώπους ».

Είπε: «Τα δελφίνια, όπως και πολλά πρωτεύοντα, έχουν εγκεφάλους που είναι σημαντικά μεγαλύτεροι από αυτούς που απαιτούν το σώμα τους για τις βασικές σωματικές λειτουργίες. Αυτή η περίσσεια της εγκεφαλικής ύλης ουσιαστικά ενισχύει την ικανότητά τους να είναι ευφυή και τα έξυπνα είδη είναι συχνά πολύ περίεργα».

Ο Wyland φέρνει μαζί το παρελθόν και το παρόν στο νέο του μέσο Mix Media Original Cibachromes. Βγάζει μερικά από τα τελευταία εναπομείναντα cibachrome που ήταν τόσο δημοφιλή στη δεκαετία του '90 από το Wyland Vault και ζωγραφίζει πάνω τους με το νέο του στυλ street art. Ο Wyland λέει: "Για μένα, το παν είναι η καινοτομία για να φέρω ένα μοντέρνο πρωτότυπο στοιχείο στο παραδοσιακό κλασικό μου στυλ".

Ντούρμπαν

- Πόλη στη Νότια Αφρική

Μια οικογένεια καλλιτεχνών του Durban ανατέθηκε από το uShaka Marine World να δώσει νέα ζωή στο περίβλημα των δελφινιών και σε άλλα μέρη της εγκατάστασης ζωγραφίζοντας τοιχογραφίες που απεικονίζουν μερικά από τα ζώα που ζουν στο συγκρότημα, συμπεριλαμβανομένου του αείμνηστου και διάσημου ρινοδέλφινου, Gambit.

Δελφίνια στο βυθό

Ελαιογραφία σε μουσαμά,
με κορνίζα υψηλής
ποιότητας και γούστου,
ανοιχτό χρυσό και κοκαλί
εσωτερική φάσα,

“Swimming with the Dusky Dolphins”

Georgia Kandiko

Η παρέα μας είχε την ευκαιρία να κολυμπήσει με τα σκοτεινά δελφίνια όταν ήμασταν στην Καϊκούρα. Σηκωθήκαμε νωρίς, φορέσαμε βρεγμένες στολές και επιβιβαστήκαμε στο σκάφος εντοπισμού δελφινιών. Αντιμετωπίζοντας δελφίνια, ο καπετάνιος σταμάτησε, κόρναρε και πήδηξαμε μέσα. Διαπίστωσα ότι αν ένα δελφίνι κολυμπούσε κοντά μου και έκανε οπτική επαφή, αν γύριζα στη θέση του διατηρώντας οπτική επαφή, το δελφίνι με έκανε κύκλους μέχρι να μην μπορούσα να συμβαδίσω. Αυτός ο πίνακας δείχνει πώς ένιωσα για μένα

Πέρα από τα έργα τέχνης ,τα δελφίνια έχουν εμπνεύσει πολλούς τραγουδιστές και συνθέτες έλληνες και ξένους

Κάποια ελληνικά τραγούδια :

- Δελφίνι δελφινάκι

Τραγούδι των Γιάννης Καλατζής και Μάνος Λοΐζος

Καβάλα στο δελφίνι
τον κόσμο γύρισα
είπα να σε ξεχάσω
μα σ' αποθύμησα

Δελφίνι δελφινάκι
πάμε πιο γρήγορα
Να δω τα γυριστά της
τα ματοτσίνορα

Δελφίνι δελφινάκι
πάμε πιο γρήγορα
Να δω τα γυριστά της
τα ματοτσίνορα

Όπου και να γυρνούσα
ερχόσουν πίσω μου
λαβωματιά στο στήθος
το πελαγίσιο μου

- **Τα δελφίνια**
Κώστας Λειβαδάς

Αν η ψυχή σου αληθινά έχει λαχταρήσει
να δει πως τρέχουν τα δελφίνια στα νερά
όπως θα βγαίνουμε απ' τον όρμο με τους γλάρους
πέντε έξι μίλια μονοπάτι στ' ανοιχτά
θα πεταχτούν κι αυτά στο πλάι μας ένα μ' ένα
αχ τα μαγεύουν οι κραδασμοί της μηχανής
γλυκά όταν παίζεις τη γκαζιά

Κι εγώ κοιτάζω εσένα
που κοιτάς εμένα
αν κοιτάζω εσένα
που κοιτάς εμένα
και `γω κοιτάζω εσένα
που κοιτάς εμένα
αν κοιτάζω εσένα
τί ζητάς σ' εμένα

Κι αν ο χορός τους σε μεθύσει
και το γκάζι σου ξεφύγει στα βαθιά και ξανοιχτείς
στροφές αν δώσεις ξαφνικές αυτά τρομάζουν
απ' τους υπέρηχους που βγάζει της καρδιάς η μηχανή
μα αν έχεις τύχη και τα καύσιμα σε βγάλουν
σαν το κεφάλι σου γυρίσεις
τα δελφίνια εκεί που τρέμει ο ήλιος θα `χουν πια χαθεί

Και κάποια ξενόγλωσσα τραγούδια :

- **Dolphins**

Τραγούδι, Imagine Dragons

- **Spy dolphin**

Τραγούδι, Delta sleep

- **Dolphins and Dreams**

Τραγούδι, Σάτζαν

- **Dolphin**

Τραγούδι του Prince

- **The Dolphins**

Τραγούδι του Φρεντ Νιλ

- **Dolphins' Smile**

Τραγούδι, The Byrds

...Και πολλά άλλα

Η εργασία πραγματοποιήθηκε από τους μαθητές και μαθήτριες της Β1 Τάξης του 1^{ου} Γυμνασίου Σπάρτης:

- Αγρανιώτη Ευγενία
- Αλεβετσοβίτης Παρασκευάς
- Αλεξάνδροβα Παολίνα
- Ανδριτσάκος Σπύρος
- Βαρελλά Αλεξάνδρα
- Βαρελλά Δήμητρα
- Βαρελλάς Ιωάννης
- Γεροντίδη Αγάπη
- Γκούστα Κατερίνα
- Δαριώτη Παναγιώτα
- Δημάκου Σοφία
- Ζαχαριάς Παναγιώτης
- Θέκνα Ιλιάνα
- Καλημέρη Δανάη
- Καρβουνιάρης Κωσταντίνος
- Καπερώνη Σταυριαλένα
- Κάτσαρη Κωσταντίνα
- Καμπέρη Βασιλική
- Καραγκούνη Μαρία
- Καραγκούνης Νίκος
- Παπαδόγιαννη Κυριακή
- Ντερβίσι Άριον

THE END

A 3D rendered scene featuring the words "THE END" in large, blocky, weathered letters. The letters are positioned in the middle ground, partially submerged in a calm, blue ocean. The lower portions of the letters are covered in green, moss-like growth, suggesting they have been underwater for some time. The sky above is a clear, vibrant blue with wispy white clouds. The water's surface shows gentle ripples and a clear reflection of the letters and the sky. The overall composition is centered and balanced, with a strong sense of depth and tranquility.